

Sygn. akt VII U 316/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Anna Zawisłak

Protokolant: Katarzyna Nadolska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 maja 2017 roku w Lublinie

sprawy I. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o prawo do zasiłku pogrzebowego

na skutek odwołania I. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 20 lutego 2017 roku

nr (...), (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i I. K. przyznaje prawo do zasiłku pogrzebowego w kwocie 4.000 zł (cztery tysiące złotych) z tytułu poniesienia kosztów pogrzebu K. J. (1).

VII U 316/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lutego 2017 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił I. K. prawa do zasiłku pogrzebowego z tytułu poniesionych kosztów pogrzebu po zmarłej K. J. (1), gdyż – jak wynika z uzasadnienia tej decyzji – z wnioskiem o zasiłek pogrzebowy wystąpił podmiot niewymieniony w art. 79 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - wśród podmiotów uprawnionych do zasiłku pogrzebowego nie został wymieniony zakład pogrzebowy, a zatem zakład pogrzebowy oraz osoby je reprezentujące nie są uprawnione do zasiłku pogrzebowego (decyzja - k. 12 akt ZUS).

I. K. wniosła odwołanie od tej decyzji oświadczając, iż koszty pogrzeby po zmarłej pokryła w całości jako osoba prywatna, którą opiekowała się do dnia śmierci (k. 1).

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na złożone odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację z zaskarżonej decyzji (k. 2).

W toku postępowania strony podtrzymały zajęte stanowiska.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. J. (1) wraz z mężem (osobą chorą na A.) była mieszkanką Domu Pomocy Społecznej w P. i zmarła w dniu 8 stycznia 2017 roku. Przed śmiercią pobierała świadczenie rentowe (przekaz pocztowy - k. 1 akt ZUS, odpis skróconego aktu zgonu - k. 10 akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie - k. 9).

Sprawienie pogrzebu zmarłej, prezes Domu Opieki Społecznej, E. T. zleciła skarżącej. I. K. zajęła się pogrzebem jako osoba prywatna i wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłej, do którego załączała fakturę, oświadczenie, że pochowała zmarłą na cmentarzu w S., wypis z dowodu osobistego oraz akt zgonu, oświadczając, że w całości pokryła koszty pogrzebu podopiecznej domu pomocy społecznej, która nie była członkiem jej rodziny (faktura - k. 2 akt ZUS, oświadczenie - k. 3 - 4 akt ZUS, wniosek - k. 7 akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie - k. 9).

Wnioskodawczynie na dzień 8 stycznia 2017 roku prowadziła działalność gospodarczą – zakład pogrzebowy w P. i nie pobierała świadczenie przedemerytalnego, zasiłku przedemerytalnego i nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego (oświadczenie - k. 5 - 6 akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie - k. 9).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody, które - w zakresie w jakim posłużyły do ustalenia stanu faktycznego - Sąd obdarzył wiarą. Sąd uznał za wiarygodne załączone do niniejszych akt i akt ZUS dokumenty, gdyż nie były one kwestionowane przez strony. Również zeznania wnioskodawczynie Sąd obdarzył wiarą, ponieważ znajdują one obiektywne potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym. Sąd nie znalazł podstaw do podważenia twierdzeń wnioskodawczynie, że jako osoba fizyczna - pomimo, że świadczy usługi pogrzebowe, poniosła koszt pogrzebu zmarłej K. J. (1). Przede wszystkim należy podkreślić, że skarżąca przedstawiła dowód uiszczenia gotówką zapłaty kosztów pogrzebu w kwocie 4.000 zł. Strona pozwana nie podważyła prawdziwości tego dokumentu. W ocenie Sądu, brak również podstaw do uznania, że dokument ten świadczy nieprawdę.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 77 ust. 1 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2016, poz. 887), zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci:

- 1) ubezpieczonego;
- 2) osoby pobierającej emeryturę lub rentę;
- 3) osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania;
- 4) członka rodziny osoby wymienionej w pkt 1 i 2.

Zasiłek pogrzebowy przysługuje również pracodawcy, domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku wyznaniowego, jeżeli pokryły koszty pogrzebu (art. 78 ust. 2 cyt. ustawy).

Stosownie do treści art. 79 ust. 1 i 2 ustawy, w razie poniesienia kosztów pogrzebu przez inną osobę niż wymieniona w art. 77 ust. 1 pkt 4, pracodawcę, dom pomocy społecznej, gminę, powiat, osobę prawną kościoła lub związku wyznaniowego, zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości udokumentowanych kosztów pogrzebu, nie wyższej jednak niż określona

w art. 80. Jeżeli pogrzeb organizowany był na koszt Państwa, organizacji politycznej lub społecznej, lecz osoby, o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt 4, poniosły również część jego kosztów, przysługuje im zasiłek w wysokości określonej w art. 80.

Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu w wysokości 4.000 złotych (art. 78 ust. 1 i 80 cyt. ustawy).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 grudnia 2010 r., I UK 222/10 (OSNPUSiSP 2012, nr 5-6, poz. 70), co do zasady wykluczył możliwość różnicowania osób fizycznych w kontekście prawa do zasiłku. W swojej tezie, Sąd Najwyższy uznał, że: „Przepisy art. 78 - 79 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych określają zasadę wypłaty zasiłku pogrzebowego lub zwrotu kosztów pogrzebu w udokumentowanej wysokości - oprócz bliskich - także osobom obcym, bez jakiegokolwiek ich różnicowania, oraz na rzecz podmiotów wymienionych w art. 78 ust. 2 tej ustawy.” W swoim uzasadnieniu Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r.,

II UK 14/10 (niepublikowany), uwzględniając, że zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przeciwstawił się przyzwoleniu na swoiste „wyścigi” w sprawianiu pogrzebu przez dowolne osoby fizyczne lub prawne, a w szczególności przez „łowców pogrzebów”, którzy rodzinę lub inne osoby bliskie zmarłym niekiedy informują o śmierci zmarłych podopiecznych domów opieki społecznej dopiero po sprawieniu pogrzebu, oraz czyniących ze sprawiania pogrzebów przedmiot transakcji handlowych polegających na „sprzedaży usług pogrzebowych” przez zakłady pogrzebowe w celu uzyskania od organu ubezpieczeń społecznych zasiłków pogrzebowych w wysokości dokumentowanych kosztów pogrzebów. Jednocześnie wskazał, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie wykluczają możliwości sprawiania pochówku przez inne osoby niż członkowie rodziny zmarłego ubezpieczonego lub podmioty ustawowo wymienione w art. 78 ust. 2 ustawy, ograniczył jednak przypadki, w których osoby pokrywające koszty pogrzebu są uprawnione do zasiłku pogrzebowego po zmarłym ubezpieczonym do wysokości udokumentowanych kosztów, nie wyższej jednak niż określona w art. 80 ustawy (art. 78 ust. 1 w związku z art. 79 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach), do takich, w których zmarły nie miał rodziny albo gdy jego wolą było sprawienie pogrzebu przez określone (wskazane) osoby spoza członków jego rodziny. W ocenie Sądu, takie ograniczenie podmiotów uprawnionych jest zbyt restrykcyjne, a jego przyjęcie nie respektowałoby woli uprawnionych członków rodziny do przeniesienia uprawnień do zasiłku pogrzebowego na rzecz osoby, która za ich zgodą i z ich woli, chociaż zmarłemu obca, pokryła koszty pogrzebu. Pogląd o nieprzysługiwaniu zasiłku pogrzebowego osobom pokrywającym koszty pogrzebu ubezpieczonych, którzy nie byli ich członkami rodziny, nie ma potwierdzenia w wykładni językowej tego przepisu. Do takich wyników nie prowadzi też wykładnia systemowa. Przepis art. 79 ust. 1 ustawy wprost wskazuje jako osoby uprawnione do zasiłku pogrzebowego osoby, które pokryły koszty pogrzebu, nie dzieląc ich na członków rodziny ubezpieczonego oraz osoby w stosunku do niego obce. Odmienny pogląd, wiążący prawo do zasiłku pogrzebowego w odniesieniu do osób fizycznych z więzią rodzinną z ubezpieczonym, a wobec osób prawnych z faktem pokrycia kosztów pogrzebu (art. 78 ust. 2 ustawy), jest nietrafny i niekonsekwentny oraz prowadzący do pominięcia regulacji art. 78 ust. 1 ustawy. Rozróżnienie praw w zakresie zasiłku pogrzebowego osób obcych i bliskich zmarłym ubezpieczonym zawiera się jedynie

w art. 79 ust. 1, zgodnie z którym osoby fizyczne wymienione w art. 77 ust. 1 pkt 4 ustawy mają prawo do zwrotu pełnych kosztów, a osoby niebędące członkami rodziny ubezpieczonego i osoby prawne wymienione w tym przepisie oraz w art. 78 ust. 2 ustawy - w wysokości kosztów udokumentowanych, jednak w kwocie nie wyższej niż określona w art. 80 ustawy. W tym kierunku wypowiedział się też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 czerwca 2009 r.,

II BU 26/08 (niepublikowany), wskazując, że użyte w art. 78 ust. 1 określenie „osoba” obejmuje wszystkie osoby fizyczne i wskazane osoby prawne. W obrębie ogólnej kategorii osób fizycznych nie zachodzi żadne pierwszeństwo krewnych lub innych osób bliskich przed osobami obcymi; od wszystkich wymagane jest pokrycie kosztów pogrzebu. Tym samym przepisy art. 78 - 79 ustawy wprowadzają zasadę wypłaty zasiłku pogrzebowego lub zwrotu kosztów pogrzebu w udokumentowanej wysokości - oprócz bliskich - także osobom „obcym”, bez jakiegokolwiek ich różnicowania, oraz na rzecz podmiotów wymienionych w art. 78 ust. 2 (pracodawca, dom pomocy społecznej, gmina, powiat, osoba prawna kościoła lub związek wyznaniowy). Jedynymi podmiotami wyłączonymi z możliwości ubiegania się o zasiłek pogrzebowy, pomimo zorganizowania pogrzebu i pokrycia jego kosztów, są - na podstawie art. 79 ust. 2 ustawy - oprócz Państwa, co jest oczywiste - organizacje polityczne lub społeczne, jeżeli zasiłek nie przysługuje im z tytułu pokrycia kosztów pogrzebu własnego pracownika. Oddalenie wniosku o zasiłek pogrzebowy w wysokości poniesionych kosztów pogrzebu złożonego przez taką osobę, wymagałoby wykazania świadomego wprowadzenia w błąd organu ubezpieczeń społecznych lub niezasługujących na ochronę prawa ubezpieczeń społecznych praktyk dążenia do przyznania nienależnych świadczeń na podstawie spreparowanych (fikcyjnych) dowodów lub zmywy

zakładu pogrzebowego i wnioskodawcy w zakresie „sprzedaży usług pogrzebowych przez zakład pogrzebowy” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 14/10).

Jak wynika z okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, zmarła K. J. (1) była podopiecznym i pensjonariuszem Domu Pomocy Społecznej w P., którego prezes E. T. zleciła sprawienie pogrzebu I. K. – osobie obcej dla zmarłej.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało brak podstaw do uznania, że wnioskodawczyni I. K. – prowadząca zakład pogrzebowy w P., skoro zorganizowała pogrzeb i dokonała wydatków na ten pogrzeb jako osoba fizyczna, dokonała tego jako zakład usług pogrzebowych lub jako osoba reprezentująca zakład pogrzebowy, jak twierdzi to strona pozwana.

Mając powyższe na uwadze, zdaniem Sądu, w okolicznościach niniejszej sprawy w stosunku do wnioskodawczyni ma zastosowanie przepis art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ wnioskodawczyni pokryła koszty pogrzebu jako osoba obca w stosunku do zmarłej K. J. (1). Nie ma przy tym znaczenia, że skarżąca prowadzi działalność gospodarczą - zakład pogrzebowy.

W świetle powyższych uwag i powołanych przepisów oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję i I. K. przyznał prawo do zasiłku pogrzebowego w kwocie 4.000 zł z tytułu poniesienia kosztów pogrzebu K. J. (2).